

ŞEYYÂD HAMZA'NIN BEŞ MANZUMESİ

SADETTİN BULUÇ

Eski Anadolu Türk dili ve edebiyatının ilk mahsullerine ait olan malzeme, gerek kemiyet, gerekse nevi itibariyle mahduttur. İstanbul ve Anadolu kütüphanelerinde yazma eserler üzerinde yaptığımız araştırmalarla bazı yeni metinler elde etmiş bulunuyoruz. Burada neşrettiğimiz beş manzume, XIII. asır şairlerinden Şeyyâd Hamza'nın, Türk Dil Kurumu tarafından faksimile halinde neşredilen *Yusuf ve Zeliha* mesnevisinden¹ başka, şimdiye kadar bilinen altı manzumesine² yenilerini katmaktadır. Heride şairimize ait başka manzumelerin de bulunacağını kuvvetle ümit edebiliriz.

Yazımızın konusu olan beş manzume, Bursa Umumi Kütüphanesi, nr. 882 de kayıtlı, 52 yapraklı yazma bir şiir mecmuasında bulunmak-

¹ Şeyyâd Hamza, *Yusuf ve Zeliha* (nakleden: Dehri Dilçin; T. D. K. neşri), İstanbul 1946.

² Şair hakkında geniş malûmatla birlikte, İst. Umumi Kütüphane, nr. 5782 de kayıtlı *Cami'ü'n-nazâ'ir*'de bulunan bir manzumesinin Arap harfleriyle neşri için bk. Köprülü-zade Mehmed Fuad, *Anatolische Dichter in der Seldschukenzeit*, I. *Şejjâd Hamza*: Körösi Csoma-Archivum I (Budapest 1922), 184—188. Bu yazımın türkçesi için bk. aynı müellif, *Selçukîler devrinde Anadolu şairleri*, I. *Şeyyâd Hamza*: Türk Yurdu I, nr. 1 (İstanbul 1940), 27—34. Aynı manzumenin, yine Şeyyâd Hamza'ya ait diğer iki manzume ile birlikte neşri için bk. Mecdut Mansuroğlu, *Anadolu metinleri, XIII. asır, I. Şeyyâd Hamza*: Türkiyat Mecmuası VII—VIII (1942), 95—101. Aynı metinlerin yeniden neşri için bk. aynı müellif, *Anadolu türkçesi, (XIII. asır). Şeyyâd Hamza'ya ait üç manzume*: İst. Üniv. Edeb. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi I (1946), 180—195. Almanca neşri için bk. aynı müellif, *Drei Gedichte Şeyyâd Hamza's*: Ural-Altäische Jahrbücher XXVI (1954), 78—89. Şeyyâd Hamza'nın şark şivesi ile farsça karışık bir manzumesi için bk. Mecdut Mansuroğlu, *En eski Anadolu türkçesine ait bazı metinler*: İstanbul, sayı 39 (İstanbul 1945), 5. İkinci defa neşri için bk. aynı müellif, *Şeyyâd Hamza'nın doğu türkçesi ile karışık bir manzumesi*: Türk Dili, Balleten, seri III, sayı 8—9 (Ankara 1946), 16—29. Son olarak şairimize ait iki gazelin neşri için bk. Necmettin Halil Onan, *Şeyyâd Hamza'nın iki yeni gazeli dolayısıyla*: Ankara Üniv. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi VII (1949), 529—534.

tadır.¹ Eserin istinsahı epeyce muahhar olup XIII. asır Anadolu türkçesinin imlâ ve fonetik hususiyetlerini muhafaza etmiş görünmemektedir. Türkçe kelimelerde *b* ile *p* ve *c* ile *ç* umumiyetle birbirinden ayırt edilmiştir. Bununla birlikte, bazı tasrif ve teşkil eklerinin, bağlı buldukları kelimelerden ayrı yazılmış olması ve bundan maada, türkçe kelimelerde vokallerin bazan tam olarak yazılmayıp hareke ile gösterilmesi belirtilmeğe değer. *e* yerine bazı defa *elif* bulunması, vezin zarureti ile izah edilebilir: دیا I, 1; کاورور I, 4.

Farsça izafet terkiplerinde muzaf sonunun *ötre* ile harekelendiği vâkidir: *âb-u Keveser*, *Âb-u Hayât* IV, 4; *Şefî'-u Maşer* III, 2 gibi. Bilhassa farsça isim terkiplerinde yanlış harekeler şaşırtıcıdır. Eski harflerle olan metni harekeleri ile veya faksimile halinde bastırmak mümkün olsaydı, bu durum daha iyi anlaşılırdı.

Yine farsça izafet terkiplerinde bağlayıcı *-î*'nin umumiyetle *y* ile yazılmış olduğunu görüyoruz: عاشقانی مصطفیٰ, نشانی مصطفیٰ I, 1 gibi.

Manzumelerin mahlas veya makta' beyitlerinde geçen Şeyyâd kelimesinin nihayetinde, vezin icabı, *ye* veya *kesre* bulunmaktadır. II. manzumede ise, شادو olarak yazıldığını görüyoruz. Şeyyâd kelimesini takip eden bu *u*'nun bağ olarak veya sadece vezni doldurmak için kullanıldığı söylenebilir. Öte yandan I. manzumenin başlığında geçen شادی kelimesinin sonundaki *ye*, şayet nisbet eki değilse, bir imlâ hatası olmalıdır.

Yukarıda yazdıklarımıza ilâveten, eserde bulunan bazı imlâ yanlışlarına da işaret edelim: ظیا II, 2; صفا II, 12.

Esasen manzumelerin vezninde de yer yer bozukluklar mevcuttur. Bu manzumelerin ikinci bir istinsahına henüz malik bulunmadığımızdan, nisbeten doğru bir metin elde etmek maksadiyle, kendimize göre, bazı tashihler yapmağa çalıştık. Ancak, bu arada metnin aslını notlarda aynen göstermeği de ihmal etmedik.

¹ Ciltsiz ve eksik olan yazmanın ebadı: 14×20, yazısı: harekeli nesih, kâğıdı: sarımtıraktır. Başlık ve cedveller sürhledir. Şeyyâd Hamza'nın manzumeleri, mecmuanın 42a ve müteakip sayfelerindedir. Ancak V. manzume sonundan eksiktir. Bunun bulunduğu sahifenin sol alt köşesindeki kayda göre, manzume *اور* kelimesi ile devam edecektir. Halbuki, müteakip sayfede Yunus'un *اور* kelimesi ile başlayan bir manzumesi bulunmaktadır. Esasen kütüphane kataloğunda Yunus divanı olarak gösterilen bu mecmuada, Yunus ve Şeyyâd Hamza'nın şiirlerinden maada, Süleymân, Kerîmî, Sa'dî, 'Alâ'eddin, Va'iz, Nürânî, Ahmedi, Şemsî gibi şairlerin natları da mevcuttur. Bunları da yakında neşredeceğiz.

Bundan evvel neşredilen manzumelerinde, üç gazeli yanında, ecelî şerbetinden, dünyanın geçiciliğinden bahseden Şeyyâd Hamza'nın yeni bulduğumuz bu beş manzumesi, Hazret-i Muhammed'i medh için yazılmış birer nattan ibarettir. Buna uygun olarak, diğer bir dinî manzumesinde olduğu gibi, I., III. ve V. natlarda yer yer ayet ve arapça tabir kullanılmak suretiyle, iktibas-tazmin ve telmi' yapılmıştır.

17 beyitlik I. manzume ile, 7 beyitten ibaret ve eksik olan V. manzume, *müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün* vezindedir. II. manzume, *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün* vezniyle olup 13 beyitten mürekkeptir. 17 beyitlik III. manzume, diğer parçalardan farklı olarak, okunuşa bir hayli tasarruf edilmek suretiyle, *müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün* veznine uymakta ise de, hece vezninde olması da muhtemeldir. Nihayet 9 beyitten ibaret bulunan IV. manzume, *müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün* vezindedir. Bu manzumelerde de türkçenin, kısmen zorlanmak suretiyle, aruz kâlbına uydurulduğunu görüyoruz. Bununla birlikte, bu şiirler, dil bakımından arzettikleri ehemmiyetten başka, Yunus'un çok daha olgun ve lirik natları yanında, Anadolu türkçesiyle bu vâdide yazılmış ilk örnekler olmak gibi ayrı bir değer de taşımaktadırlar. Ve Şeyyâd Hamza, yine o sade ve samimî ifadesiyle, bu manzumelerinde de İslâm kültürüne yetik, dindar bir şair olarak karşımıza çıkmaktadır.

I

42a

من کلام شیادی حمزد

- 1 کلدی ینه عشق بلبلای عاشقانی مصطفی
آچلدی مؤمنار کلی اردی نشانی مصطفی
- 2 سویلر طوطیلر شورله رحمت صاچلر نوبله
طلدی فرشته حورله دور زمانی مصطفی
- 3 زدیلر اوچاقاری قرشو کله یوز بیک حوری
چاغرشوبنی هر بزی دیا که قانی مصطفی

- 4 فرشتار کم عرشده در ال بغلیب صف صف طرر
جمله صلوات کاترور کوکده عیانی مصطفی
- 5 اول دریشر سنوچکون ویر صلوات آنکیچون
کل امت محمد¹ مروت کافی مصطفی
- 6 محشرده طوران انیا هر برسی نفسی دیه
اول امتینی دلیه زی امتانی مصطفی
- 7 امتن الدن قومیه کنندی غصه سن یمه
هر کر قبول ایلما حوری جنانی مصطفی
- 8 اول کوزی ما زاغ البصر چون آیه قلادی بر نظر
آی اولدی وانشق القمر کوکده عیانی مصطفی
- 42b 9 باشی آچق یالن آیق محشرده یوریه بیاق
نه حله کیه نه براق نه خود جنانی مصطفی
- 10 بو اون سکز بیک عالمک دیوک پرنک آدمک
جمله عربک عجمک دین ایمانی مصطفی
- 11 کله چلبدن بر ندا اول ندایه جانلر فدا
ای امت محمدای مهربانی مصطفی
- 12 بوکون سزه کناهکوز باغشادی اللهکز
آچلادی عشرت کاهکوز لیلستانی مصطفی
- 13 بوبکر شاذمان طوره عمر یوزین یره اوره
ثمان حیدر چاغره کل امتانی مصطفی
- 14 بوبکر اصحاب الیمین عمر امیرالمسلمین
عثمان امام الراشدین علی ایمانی مصطفی

¹ یا امت محمده کل : Yazmada

- 15 بوبکر سلطانی مددر عمر کستامددر
 عثمان علی جامدور والله بجانی مصطفی
- 16 شیادی حمزه طور اوری وار حضرتہ یوزلر سوری
 آپلسون کولکلر کیری معدن کانی مصطفی
- 17 کرچه که چق قوشلر اوتر طوطیه طیغرمی یتر
 سوزکا نه نسبت طوتر شکرستانی مصطفی

II

43a

مدح رسول عم شیاد حمزه

- 1 سنک عشقک قمو درده دوادر یا رسول الله
 سنک قاتکده حاجتار روادری یا رسول الله
- 2 سنک نورک کورن کوزلر نه آی کوزلر نه یلدزلر
 نورکدن کیجه کوندزلر ضیادر¹ یا رسول الله

43b

- 3 درکدن اچلر کالر سزکدن شهد و شکرلر
 سنکله خسته کولکلر شقادر یا رسول الله
- 4 حبیب سن پادشاهلره طیب سن درتلو آهلااره
 شفاعتک کناهکاره عنادر یا رسول الله
- 5 آی و کونش یدی یلدز سنی اوکر قمو دپدز
 سنک سوزکدن ایرق سوز خطادر یا رسول الله
- 6 حسد قلور سکا ابلیس زهی احمق اولر تلیس
 سنی سودو کیچون ادریس علادر یا رسول الله

- 7 اررلر نوبتك دايم بو بش وقت سنتك قايم
كلورسه خونكا هر كم صلادر يا رسول الله
- 8 مغيلانلر حرير كيدي بريهلر¹ غير طلدي
سنتك جفالك دردي وفادر يا رسول الله
- 9 ستلدي يوسف كنعان اكن از نسنيه پنهان
سني كورمك لكا بيك جان بهادر يا رسول الله
- 10 داود اكننده خلعتك خليل خوننده نعمتك
موسى النده عبرتك عصادر يا رسول الله
- 11 مبارك تربى يرده طلو نوله پرورده
ولى روحك فلكلرده عيادر يا رسول الله
- 12 مقامك كعبه زمزم هميشه قايم و محكم
خضر امتوكا هر دم سقادر² يا رسول الله
- 13 شياذ و حمزه اول شاهدن دئر كم قرتله آهدن
سني مدح آتمك اللهم عطاذر يا رسول الله

III

مدح رسول عم شياذ حمزه

- 1 آچلدي بقلو يوللر شى لله يا محمد
طبويا كلدي قوللر شى لله يا محمد
- 2 سنسين شفيع محشر صانع صنع اكبر
ساقى³ حوض كوثر شى لله يا محمد

¹ Yazmada sadece بره

² صلا

³ ساقى

44a

- 3 ای تکرنگ حییی ای درتلور طیبی
اسیرکه بز غریبی شی لله یا محمد
- 4 ای صدر بیدر عالم سید ولد آدم
سالار حج زمزم شی لله یا محمد
- 5 ای کان علم و طاعت ای لطف¹ خلق رحمت
مسکینره شفاعت شی لله یا محمد
- 6 ای بلبل حقایق ای چاره خلایق
ای سر نور خالق شی لله یا محمد
- 7 ای گلستان معراج صاحب حله و تاج
بز جمله سکا محتاج شی لله یا محمد
- 8 کوندن کونه اولادک لوح قلمه دندک
اکی جهان سن اولدک شی لله یا محمد
- 9 سن اللهم یاری سن حق چلبک نوری سن
الو دکل دری سن شی لله یا محمد
- 10 سن پادشاه منعم سلطان دین² اسلام
بیز بر بیچاره مجرم شی لله یا محمد
- 11 موسی سنک چوبانک هم عیسی پاسبانک
جبرائیل ترجمانک شی لله یا محمد
- 12 یوبکر صدیق یار عمر سکا وفادار
عثماندر ذی³ انوار شی لله یا محمد

1 لطف و

2 دین و

3 دین

13. امام علی شریعت هم مروت سخاوت
هم غازیدی هم جو مرد شی لله یا محمد
14. شوپله بیچاره قلدق¹ کناه صوینه دلدق
شفاعت او ما کلدک شی لله یا محمد
15. نور قندلندن اوچدک اشبو² جهانه دشدک
دین یولینی سن اچدک شی لله یا محمد
16. ای خاتم النبیین دتمادک کمسیه کین
خانلر قپوکده لکین شی لله یا محمد
17. شاید حمزه محکوم مدحک ایدر ای مخدوم
قویما کل بزى محروم شی لله یا محمد

IV

مدح رسول عم شیاذ حمزه

1. ای رونق گلستان ای خرمن کلاله
ای باخچه سمن سرو ای بوی سرو لاله
2. اندن بروکه آدم ذریت بلردی
هیچ کلدی جهانه سنک کبی سلاله
3. بو حسن و خلق قلنجی که حق طاووکا ورمش
کړک که هر بقیشک بیک یوسف قول آله
4. رضوان و آب کوثر آب³ حیات و زمزم
صوصایحقی کلر لر اغز کرده غی زلاله

45b

1 قلدک

2 عشق بو

3 آب و

- 5 پشم کونش یوز کدن قرشو بن آی کوردم
هر لحظه سجده قلور آلتکده کی هلاله
- 6 یر کوك سنی بنوم دیر انس و ملک صواشر
یر آه و نالش ایلر کو کدن کلر علاه
- 7 موسی سنک چاوشک هم عیسی پاسبانک
جبرائیل ترجمانک داویدی نواله (۴)
- 8 بش نوبت بیوردک کم چالتر طاپوکده
بش دخی حسنک اچون امر ایلدک بلاله
- 9 شیاد حمزه یا سن برکز بنوم درسک
هر چندلرا قولسه سلطان اوله اولاله

V

مدح رسول ء م شیاد حمزه

- 1 حسن¹ و عطا و رمش سکا اول خالق رب المنون
هر کم سنی سومر سه قل انهم لایعقلون
- 2 دک بن دکولم یالکوز سنی کرو بن دالرن
ای نیچار بزم بکی عشقو کله اولدی جنون
- 3 جمله جهان کو کچک لری دون کون مسیحدر سکا
حضرتو کا قرشو طورب انا لنحن الصافون
- 4 او کدن کلن خوبلر سنک صورتو کی کورس ادی
دو کالسن مات اولادی² الآخرون السابقون

1. زهی حسن

2. اولایدی

- 5 القوم لا يستغفرون توبوا الى الله ديمدى
آنى كوريجك اولار التائبون العابدون
- 6 چونكه جلب لاتقنطوا من رحمة الله ددى
لاخوف عليه¹ اولمش ايدم الا ولاهم يحزنون
- 7 نجه كناه التورسم اول پادشاه حضرتته
دونه بكا رحمت قله اول قادر كن فيكون
.

Metnin transkripsiyonu

I

Min kelāmi Şeyyādī Ḥamza

42a

— — ۛ — | — — ۛ — | — — ۛ — | — — ۛ —

1. Geldi yine ʿışk bülbüli, î ʿāşıkān-i Muşţafā!
Açıldı mü'minler güli, irdi nişān-i Muşţafā.
2. Söyler tütüiler şür_ile, rahmet saçılır nür_ile,
toldı ferişte hür_ile devr-i zamān-i Muşţafā.
3. Bezeyeler uçmaqları, karşı gele yüz biñ hürî;
çağrısubanı her biri diye ki: «kanı Muşţafā!».
4. Feriştelere kim ʿarşdadur, el bağlayup şaf şaf turur,
cümle şalavāt getürür, gökde ʿayānî Muşţafā!
5. Ol dürişür senün_ için, vir şalavāt anün_ için;
gel ümmet-i Muḥammede² mürüvvet kânî Muşţafā!
6. Maḥşerde turan enbiyā, her birisi: «nefsî!» diye;
ol ümmetini dileye, zî ümmetān-i Muşţafā!
7. Ümmetin elden kıomaya, kendi gūşasın³ yimeye,
hergiz kabül eylemeye hür-i cinānî Muşţafā.

¹ لآخرى عليهم

² Eski harflerle olan metinle kırg.

³ gūşasın

8. Ol gözi *mā zāge* 'l-başar¹, çün aya kıldı bir nazār,
ay oldı *ve 'n-şakka* 'l-kamer² gökde 'ayān-i Muştafā.
9. Başı açuk, yalın ayak, maşşerde yūriye yayak,
ne hülle giye, ne Burāk, ne hōd cinānı Muştafā. 42b
10. Bu on sekiz biñ, 'ālemūñ, dīvūñ, perinūñ, ādemūñ,
cümle 'arabūñ, 'acemūñ dīni, imānı Muştafā.
11. Gele Çalapdan bir nidā, ol nidāya cānlar fidā,
'ī ümmet-i Muḥammed-ā, 'ī mihrübān-i Muştafā!
12. Bugün size günāhuñuz bağışladı Allahuñuz,
açıldı 'işret-gāhuñuz, la'lisitān-i Muştafā».
13. 'Bū Bekr şāzumān tura, 'Ömer yüzün yire ura,
'Osmān u Ḥaydar çağıra: «gel ümmetān-i Muştafā!»
14. 'Bū Bekr Aşşābü 'l-yemīn, 'Ömer Emīre 'l-müslimīn,
'Osmān İmāmi 'r-rāşidīn, 'Alī imānı Muştafā.
15. 'Bū Bekr sultānum durur, 'Ömer gülsitānum durur,
'Osmān, 'Alī cānum durur, va 'llah becān-i Muştafā!
16. Şeyyād Ḥamza tūr üri, var Ḥazrete yüzler süri;
açılsun gönüller giri, ma' den kānı Muştafā.
17. Gerçi ki çok kuşlar öter; tūtiye tōyğar mı yiter!
Sözüne ne nisbet tutar şekkersitān-i Muştafā.

II

Medḥ-i Resūl ' m. — Şeyyād Ḥamza

43a

— — — | — — — | — — — | — — —

1. Senūñ 'işkuñ kamu derde devādur yā Resūla 'llah!
Senūñ kaṭuñda ḥācetler revādur yā Resūla 'llah!

¹ *Kur'an*, Neom suresi, 17. ayet; manası: (Peygamberin) *gözü şaşmadı*, yani: her şeyin hakikatını gördü.

² *Kur'an*, Kamer suresi, 1. ayet; manası: *ve ay yarıldı*.

2. Senün nürün gören gözler, ne ay gözler, ne yılduzlar;
nüründen gice gündüzler ziyâdur yâ Resûla 'llah!
3. Deründen açılır güller, sözünden şehd ü şekerler, 43b
senünle hasta gönüller şifâdur yâ Resûla 'llah!
4. Habîb-sin pâdişâh-lara, tabîb-sin dertlü ahlara,
şefâ'atun günâhkâra 'anâdur yâ Resûla 'llah!
5. Ay u güneş, yedi yılduz seni öger kamu düpdüz;
senün sözünden ayruğ söz haşâdur yâ Resûla 'llah!
6. Hased kılar saña İblîs, zihî ahmağ olur telbîs;
seni sevdüğ için İdrîs, 'alâdur yâ Resûla 'llah!
7. Ururlar nevbetün dâyim, bu beş vakt sünnetün kayım;
gelirse hönuna her kim, şalâdur yâ Resûla 'llah!
8. Muğaylanlar harîr geydi, beriyyeler¹ 'abîr taldı;
senün cefâlarun derdi vefâdur yâ Resûla 'llah!
9. Şatıldı Yûsuf-i Ken'ân inen az nesneye penhân;
seni görmek-lige biñ cân bahâdur yâ Resûla 'llah!
10. Dâvud egninde hil'atun, Halîl hönında ni'metun,
Müsâ elinde 'ibretun 'aşâdur yâ Resûla 'llah!
11. Mübârek türbesi yirde, tolu nür ile perverde;
velî rûhun feleklerde 'ayâdur yâ Resûla 'llah!
12. Mağamuñ Ka'be-i Zemzem, hemîşe kayım u muhkem;
Hızır ümmetüne herdem saqâdur yâ Resûla 'llah!
13. Şeyâd u Hamza ol şahdan diler kim kurtıla âhdan;
seni medh itmek Allahdan 'aşâdur yâ Resûla 'llah!

¹ Eski harflerle olan metinle karşı.

III

Medh-i Resûl ' m. — Şeyyâd Hamza

1. Açıldı bağı yollar, *şey li 'llah yâ Muḥammed*¹!
Tapuya geldi kıllar, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
2. Sensin Şefî^c-i Maḥşer, şānî^c-i şun^c-i ekber,
sākî-i ḥavz-i Kevser, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
3. İ Tañrınun Ḥabîbi, î dertlüler tabîbi,
Esirge biz ğarîbi, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
4. İ şadı bedr-i 'âlem, Seyyid² veled-i Âdem, 44a
sālâr-i ḥacc ü Zemzem, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
5. İ kân-i 'ilm u tã^cat, î luḫf-i³ ḫulķi rahmet!
Miskînlere şefã^cat, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
6. İ bülbül-i ḥaķâyık, î çäre-i ḥalâyık,
İ sırr-i nür-i Ḥâlık, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
7. İ gülsitân-i Mi'râc, şāhib-i ḫülle vü tãc!
Biz cümle saña muḫtãc, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
8. Günden güne ulaldun, Levḫ ü Kâleme döndün;
iki cihân sen oldun, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
9. Sen Allahuñ yarı-sın, ḥaķ Çalabuñ nürü-sın,
ölü degül diri-sın, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!
10. Sen pâdişâh-i mün'im, sultân-ı dîn-i⁴ İslâm;
biz bir biçäre mücrim, *şey li 'llah yâ Muḥammed*!

¹ Aslında: *şey'en li 'llah yâ Muḥammed* eski bir dilenme tabiri olup *Allah rızası için bir şey ihsan et, ya Muḥammed!* demektir.

² Seyyid-i

³ Metinle krş.

⁴ Metinle krş.

11. Mūsā senūñ çōbānuñ, hem Īsā pāsubānuñ,
Cebra'il tercumānuñ, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
12. 'Bū Bekr-i Şiddīk yār, 'Ömer saña vefādār,
'Oşmāndur Zī¹ envār, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
13. İmām 'Alī şerī'at, hem mürüvet² seḥāvet,
hem ğāzī³ 'di, hem cōmerd, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
14. Şöyle bīçāre kalduğ³, günāh şuyına dalduğ,
şefā'at uma geldük, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
15. Nūr kandleinden uçduñ, işbu⁴ cihāna düşdüñ,
dīn yolını sen açduñ, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
16. Ī Ḥātime 'n-nebiyyīn, dutmaduñ kimseye kīn,
ḥanlar kapuñda lakīn, *şey li 'llah yā Muḥammed!*
17. Şeyyād Ḥamza maḥkūm, medḥūñ eydür Ī maḥdūm!
Koyma-gil bizi maḥrūm, *şey li 'llah yā Muḥammed!*

IV

Medḥ-i Resūl^c m. — Şeyyād Ḥamza

— — ∪ — | ∪ — — | — — ∪ — | ∪ — —

1. Ī revnağ-i gülistan, Ī ḥirmen-i gülāle!
Ī bahçe-i semen-serv, Ī boyı serve lāle!
2. Andan berü ki Ādem zürriyyeti belürdi,
hiç gelmedi cihāna senūñ gibi sülāle.
3. Bu ḥüsn ü ḥulğ kılınıcı ki Ḥağ tapuña virmiş,
gerek ki her bağışuñ biñ Yūsufi ḳul ala.

45b

¹ Metinle krş.

² Mürüvet.

³ Metinle krş.

⁴ Metinle krş.

4. Rıẓvān u āb-ı Kevser, Āb-ı¹ Ḥayāt ü Zemzem,
şuşayıcak gelürler ağzuñdağı zülāle.
5. Paşam, güneş yüzüñden karşı ben ayı gördüm,
her laḫza secde kıılır alnuñdaki hilāle.
6. Yir, gök seni benüm dir, ins ü melek şavaşur;
yir āh u nāliş eyler, gökden gelür 'ilāle.
7. Mūsā senüñ çavuşuñ, hem 'İsā pāsubānuñ,
Cebra'il tercumānuñ, Dāvud idi nuvāle (?).
8. Beş nevbeti buyurduñ kim çalınur şapuñda;
beş daḫı ḫüsnüñ içün emr eyledüñ Bilāle.
9. Şeyyād Ḥamzaya sen, birgez «benüm» dir iseñ,
her çendlere kul ise, sulṫān ola, ulala.

V

Medḫ-i Resül ' m. — Şeyyād Ḥamza

— — — — — | — — — — — | — — — — — | — — — — —

1. Hüsn² ü 'aṫā virmiş saña ol Ḥālik-i Reybe 'l-menün³!
Her kim seni sevmez ise, kul⁴: inneḫüm «lā ya'kilün»⁵.
2. Dek ben degülem yalnuz seni görüben delüren;
î niçeler bizüm bigi 'ışkuñ ile oldı cünün!
3. Cümle cihān gökçek-leri dün gün müsebbihdür saña;
Ḥāzretüñe karşı şurup innā lenehñü 'ş-şāffün⁶.

¹ Metinle krg.

² Metinle-lerg.

³ Kur'an, Tūr suresi, 30. ayet: manası: *dehrin musibetleri*.

⁴ Manası: *de!*

⁵ Kur'an, Mā'ide suresi, 58. ayet; manası: *atılları ermez*.

⁶ Manası: *muhakkak biz saf halindeyiz*.

4. Öndin gelen hōblar senüñ şüretüñi görse idi,
dükelisin māt oladı¹ *el-āhirüne 's-sābikün*².
5. *El-kaumü lā yesteğfirün*³ «*tübü ilā 'llah*⁴» dimedi;
anı göricek olalar *et-tā'ibüne 'l-ābidün*⁵.
6. Çünkü Çalap: «*lā taknaṭū min rahmeti 'llahi*⁶!» didi;
*lā ḥaṭf 'aleyh*⁷ olmuş idüm *illā ve lā hüm yehzenün*.
7. Niçe günāh iltürisem ol pādīşāh ḥāzretine;
döne baña rahmet kıla ol *Ḳādir-i kün feyekün*⁸.

.....

¹ Metinle krş.

² Manası: *sonuncular (ve) eskiler*.

³ Manası: *tevbe etmeyen halk*.

⁴ *Kur'an*, Tahrim suresi, 8. ayet; manası: *Allah'a tevbe ediniz!*

⁵ *Kur'an*, Tevbe suresi, 112. ayet; manası: *tevbe edenler (ve) ābidler*.

⁶ *Kur'an*, Zümer suresi, 53. ayet; manası: *Allah'ın rahmetinden ümüt kesmeyin!*

⁷ Aslında: *lā ḥaṭfün 'aleyhim ve lā hüm yehzenün*; *Kur'an*, Mā'ide suresi, 69. ayet; manası: *onlar için korku yoktur ve onlar mahzun da olacak değildir*. Metinle krş.

⁸ *Kur'an*, Yāsīn suresi, 82. ayet; manası: *ol!* (dir, ve o hemen) *olur*.